

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA

și ADMINISTRAȚIA.
Strada Zrinyi Nrul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Multumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Cultul limbei.

Arad, 9 Aprilie.

Limba... miraculos organ fiziologic! E ceva mai captivant, mai fascinant decât o limbă vorbită ori scrisă corect și sonor? Un graiu elastic, capabil să cuprindă cele mai variate nuanțe de idei și simțeminte, nu e oare cea mai aleasă dintre achizițiunile omului?

Sufletul nu mi-a fost alțedăți săgetat de emoții atât de intense ca în decursul lecturilor cari făceau geneza vre-unei aprige lupte pentru cultivarea vre-unei limbi. Am simțit în atâtea rânduri ce farmec înfinit volatilizează mărgăritarul de mult preț al limbei. Am înțeles ce valoare documentară are această expresiune fidelă a stărei morale și intelectuale la un neam.

O limbă virilă, limpede, sonoră și bogată e semnul puterii, bărbăției, fericitului echilibru sufletesc și al unei avansate culturi la un neam. Acuratețea, genuitatea unei astfel de limbi sănătoase — dacă se poate zice — e evidentă. Desvoltarea normală a unei limbi își pretinde mediul, circumstanțele fericite. O astfel de limbă și-a făcut cursul la umbra oricăror influențe străine, a fost ferită de contactul cu elementele unei alte limbi. E de înțeles de ce la Francezi stilul energic, clar și lucid al vicontelui M. de Vogüé nu e egalat. Provincia natală a acestui fecund scriitor a fost cea mai scutită de invazii străine decât tot pământul Franței. — O limbă, însă, constituită din cuvinte cu efigii spălăcite, e semnul degenerării. Influențe străine și-au transplantat duhul și au întunecat originalul. Cu-

getarea, logica aceluia popor sunt lipsite de elementul viu al clarității și spontaneității.

Dar e ceva mai dificil decât constituirea unei limbi viguroase? Cea mai organică dintre creațiunile omenesii, limba e produsul unei meticuloase lucrări în laboratorul conștiinței. Fiziologiiști au demonstrat cât de greu se săvârșesc prefacerile în constituțiunea mintală a masselor, cât de încet își cedează locul vechile idei celor noi. Iar o limbă e întâiu de toate o creațiune a masselor, savanții au numai un rol de daltiști cari încrustează po-doaba și imprimă o anume estetică.

Dacă o limbă clară și bogată tradează un spirit genuin și cult, e o consecință naturală ca civilizația să nu se poată realiza decât prin limbile naționale. Și dupăcum limbile se deosebesc atât de esențial unele de altele, întocmai așa și culturile și sufletele neamurilor sunt distincte prin deosebiri, tăieturi adânci, implacabile cari nu se lasă șterse, nivelate decât cu rizicul dispariției...

Civilizația îmi pare a avea două curente. Unul pleacă de sus, dela diriguitorii politici ai țării, ale căror vederi stramte ori largi au influențe decisive asupra bunăstărei cetățenilor. Acestui curent îi răspunde un altul de jos, un curent de sănătate și de înviorare, din artă și literatură, cari pot să întăriască, să asigure o existență politică. Întăiu curent însă primează, el e condiția celui de al doilea. Într'o țară de anarhie politică, nu prinde nici o cultură; ori într'o țară de veche și sănătoasă

cultură, noii circumstanțe politice anarhice desorientează și cultura. —

Limba lor de secole nu poate fi scutită de influențe străine. E logic și consecvent ca arboarele limbei românești să vestejiască. Și acest spectacol straniu și dureros e cu atât mai viu, mai frapant în aceste zile, cu cât el dă celălalt element al antitezei — întâiu element il prezintă sârbătoarea dumnezeiești Invieri etern luminoasă...

I. Clopoțel.

Un adaus la „Modificarea și completarea statutului organic al bisericii gr. or. române.“

— Articol din afară. —

În numărul 62 din anul curent al „Românului“ a apărut un articol, în care autorul pune pe tapet necesitatea modificării și completării a mai multor dispozițiuni a Statutului Organic a bisericii gr. or. române. Vederile expuse în acest articol dovedesc, că și această biserică are credincioși, cari cugetând la existența și prosperarea ei, pretind, ca complexul dispozițiunilor de organizare și de administrare a acestei biserici prin reforme să se aducă în consonanță cu postulatele timpului progresist.

E lucru natural, că nici o lege la început nu e completă, praxa din viață cu timpul descoperă defectele și mancitățile, cari apoi din timp în timp, conform progresului timpului și a necesităților sociale se supun corecturei și completării. Așa stă și biserică gr. or. română cu statutul său organic.

Oamenii de bunăcredință și de un zel exemplar dela 1868, cari au compus statutul organic, n'au avut atunci încă praxa de aplicare, n'au putut cunoaște viața constituțională, nici mancitățile o-

Ne luptăm cu brațe tari de fier...

Ne luptăm cu brațe tari de fier
Cu-ale noastre inimi către cer...
Ne luptăm prin chinuri și nevoi, —
Doamne-al lumii 'ndură-Te de noi!...

Acasă ne trăesc copiii'n chin,
Dar noauă 'n gând abia de ne mai vin...
Pentru pace ducem luptă grea...
Doamne, viața ne în paza Ta!...

De omor, de chin suntem sătui,
Dar n'am vrut Doamne răul nimănui,
Ci am rostit mereu numele Tău...
Doamne Tu, ne apără de rău!...

Ne luptăm cu brațe tari de fier,
Cu-ale noastre inimi către cer...
Ne luptăm prin chinuri și nevoi, —
Doamne-al lumii 'ndură-Te de noi!...

I. Negură.

Ciudățeni.

XXV.

O intoarcere pe câmpul de luptă.

Am un prieten interesant. În „civil“ e: cavalier perfect al saloanelor elegante. În uniformă e: sergent la sanitari. Vorba lui însă: — „Nu-i cătană, ca sanitețu!“

Mai lunile trecute obținuse concediu pe șase săptămâni, ca să-și ia diploma de doctor. Precis Duminecă, în 28 Faur trebuia să plece îndărăt pe câmpul de luptă, în lazaret. La orele 12 a. m. își anunță, reglementar, plecarea, la comanda militară din loc; după prânz făcu o scurtă și grăbită vizită simpațiilor sale; iar Mercuri seara, la orele șase, îmbracă toaleta de campanie, aruncă în spate ranița, își leagă „cuțitul“ de coapse, și puse revolverul în pieptul prietenilor „nu cumva să îndrăznească vre-unul a-l însoți până la gară.“ Singur mie mi-a dat voie. Mai târziu, aristocratica T. s'a supărat foc pe mine, pentru că nu i-am tradat momentul plecării...

Răsboiul acesta, ca orice mare beție, îi face pe oameni sinceri. Le dă la iveală o mulțime de pasiuni, ce până acum erau înfrânate cu succes. „Minciunile convenționale“ ale lui Max Nordau, scad la număr, pe zi ce ce merge.

Pe gingășitul și cinicul meu prieten mi l'a tradat ca pe un om sănătos și ca pe o fire cu umor.

Avea mania să poarte în spate — el, sergentul! — ranița. Avea mania să se simtă în campanie din clipa ce

îmbrăcase haina de campanie, va să zică să meargă pe jos până la gară, să ia bilet de clasa III, să-și ascundă „parola de sergent“ sub mantie, ca pe urmă să se lase luat la tripărale de un „simplu“ caporal, „cum cutează să se bage în cutare cupeu!“ să-i lămurească generos că merge numai până la Neu-Sandec, („csak — sagt er“ spunea allalt către un tovarăș...) să „facă prietenie“ cu un congoez din Ardeal, tot soldat, să aprindă pipa, să nu aibă nimic în traistă...

Avea mania cu deosebire, să-mi arate mie, că — indiferent dacă ești din statul activ sau din rezervă, e foarte ușor să părăsești câmpul de luptă, dar e foarte greu — mai ales dacă ești „din rezervă“ — să te întorci acolo. Bine să mă înțelegeți: compania să țî-o găsești e greu, nu altceva...

Mi-a făgăduit să-mi scrie. Exceptional, s'a ținut de cuvânt... Comit o indiscreție, dând publicității scrisorile lui, o fac însă cu gând curat. De ce să nu mai amestecăm și câte-o notă de umor în aceste zile ciudate? Răs cu plâns...

Nu uitați termenul! Plecarea a fost Mercuri în 3 Martie, seara. — S. C. D.

Budapesta, Joi dimineața.

„M'am urcat în tren — am luat o cină splendidă și nu m'am mai trezit până în Budapesta. Abia îmi vine să cred, că am putut s'o fac asta cu atâta liniște și resignație. Numai din când în când mi se părea că-s treaz, văzând pe Neorul, alcoolizat bineșor, cum injura și scotea din cu-

Numărul poporal pe 1 an 4. cor

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul poporal pe 1/2 an 2 cor

peratului lor, n'au știut face lucru mai complet, dar acum, după o aplicare de 46 de ani au ieșit la iveală defectele și manciătățile. Deci fiecare credincios al acestei biserici, dacă e om inteligent și sincer credincios al bisericii sale, are datorința a veni și a pune experiențele sale în serviciul prosperării bisericii sale. Acestei datorințe voind și eu a satisface, îmi expun și eu părerea în acest obiect de mare însemnătate pentru biserica gr. or. română.

Oamenii de calibru mare, cari au fost chemați a pune baza de existență și a conduce biserici creștine, au pus de principiu fundamental, că în organismul unei biserici creștine episcopia e o cetate, de unde se apără și se răspândește credința acelei biserici, și că, cu cât sunt mai multe fortărețe de acestea în organismul unei biserici, cu atât mai tare se răspândește și cu atât mai bine e apărată credința acelei biserici; — pentru că, — pe baza istoriei universale a creștinismului — zic ei, fie o episcopie nouă între cele mai modeste și mai primitive condițiuni înființată, cu instalarea episcopului începe a funcționa puterea motorică, care din lucruri mici face lucruri mari, și din cea mică și săracă episcopie face în decursul timpurilor o instituție tare de viață nedeterminabilă.

Aderând eu la acest principiu — prin secolii dovedit de adevărat — mă alătur și eu la acei credincioși ai bisericii gr. or. române, cari cu insistență — chiar în interesul prosperării acestei biserici — pretind, ca factorii competenți ai bisericii să întreprindă pașii necesari pentru fapta înființare a noilor episcopii din Cluj, Oradea-mare și Timișoara. Nu se poate accepta de adevărat, ceea ce spun cei fricoși, că n'ar fi mijloace materiale pentru susținerea de șase episcopii în mitropolie.

Suntem cu toții în clar, că tot începutul își are greutatea sa, și că — fiind biserica noastră încă în dezvoltarea organismului său — deocamdată nu vom putea ținea concurență cu episcopiile bisericii bogate, — dar apoi să fim în clar și cu aceea, că acum, la început, în nouele episcopii e destul episcopul, secretarul, trei referenți, un inspector școlar diecezan, contabil, casier, doi canceliști (protocoлист-archivar, expeditor) trei diurniști și un servitor; apoi mai trebuie un ceremoniar episcopesc (diakon), dar acesta la început pentru lung timp poate provădea sau agendele secretarului, sau ale referentului bisericesc sau a celui școlar. Deci în buget nu vine ca post separat. În orașele, în cari se înființează nouele episcopii, biserica mai are preoții parohială de asistență la serviciul episcopului; instituțiile culturale acum existente ar avea să rămână în Sibiu, Arad și Caransebeș — neîmpărțite, ca instituții comune — susținute de diecezele și cele vechi și cele noue; fondurile acestor instituții n'ar trebui să se împartă, până când diecezele nu se vor mai întări materialmente,

ca fiecare dieceză să-și aibă instituțiile sale culturale proprii.

Sunt în Ungaria episcopii cu număr de suflete mult sub două sute de mii, Sârbii în Ungaria cu 531.000 de suflete au 4 episcopii, în Buda, Neoplanta, Timișoara și Vârșet; până când la noi, când se vor înființa faptic nouele episcopii, cea mai mică va fi cea din Oradea-mare cu 232.000 de suflete, arhidieceza și atunci ar rămânea prea mare; comitatul Hunedoarei are 217.000 de credincioși ai bisericii gr. or. române, acest comitat mai cu unul sau două protopopiate din vecinătate ar putea avea o episcopie destul de mare în Deva, și atunci toate șapte episcopii să fie egal împărțite din fondul Șaguna.

Dispozițiunea din statutul organic, că adecă convocarea congresului național-bisericesc să fie prealabil înștiințată la Coroană spre luarea la cunoștință, adecă clar de a cere permisiunea ținerii congresului, a luat-o guvernul unguresc în anul 1869 dela biserica sârbească. În anul 1690, sub conducerea patriarhului sârbesc din Ipek, Arsenie Cernoievici a venit în Ungaria cea mai compactă masă a poporului sârbesc. Unii istorici vorbesc de 40.000 de suflete. Începând apoi Sârbii cam dela anul 1710 până pe la anul 1750 și-au arondat și organizat episcopiile lor de astăzi din Ungaria, Croația și Slavonia, iar cam dela anul 1750 până pe la anul 1780 au pus prin diferite instituții baza de astăzi a organismului lor bisericesc. Din acele timpuri datează în biserica sârbească dispozițiunea, ca pentru ținerea congresului lor bisericesc să ceară permisiunea dela Coroană. Acea dispozițiune — importată în biserica gr. or. română la anul 1869 — datează nu din secolul 19-lea, ci din cel al 18-lea. Putem lua ca sigur, că răboiul mondial de acum va schimba modul de gândire al factorilor conducători ai statului, și ne putem aștepta că se vor învoi, ca la biserica gr. or. română, tocmai așa ca la bisericele constituționale ungurești, să fie abandonată înștiințarea prealabilă, căci nu mai este motiv de neîncredere.

Cu amândouă mâinile subseriu și cu toate reformele propuse în articolul din numărul 62 din anul curent al „Românului”. Îmi face bucurie speranța, că aceste reforme imperative și moderne de sigur se vor introduce în biserica gr. or. română, și atunci putem fi siguri, că s'a pus bază mai sigură la prosperarea acestei biserici.

Eu am firma convingere, că biserica va avea totdeauna să-și apere posesiunea școlilor populare, pentrucă oricare biserica — dar mai ales cea românească — fie unită ori neunită — trebuie să țină în mână, și ea să-și conducă învățământul poporal al credincioșilor săi, căci altcum își pierde baza de viață. Nu numai proselitismul și sectarismul dar și slăbirea în credință și neconfesionalismul rod la rădăcina ei. Unde s'a intenționat slăbirea autorității și influinței bisericii, acolo i s'a luat în-

vățământul poporal din mână. Deci nu numai din punctul de vedere al conducerii și controlului instituțiilor și averilor bisericești, ci și din punctul de vedere al conducerii și controlului învățământului poporal, bisericii gr. or. române ca condițiune de viață, i se impune reducerea teritorului tractelor protopopești, protopopul fiind și inspector școlar tractual. Cu protopopiate cu peste 20 de comune bisericești nu se poate conduce cu prospect de prosperare nici biserica nici școala. Proiectul de lege e terminat, — și dacă nu isbucnea răboiul, astăzi el ar fi lege, că statul introduce controlul învățământului poporal după cercuri administrative, adecă reduce — micșorează — cercurile de conducere și control a învățământului poporal. Acesta e un postulat natural al progresului, și biserica gr. or. română, ori cedează aceluși postulat, ori renunță la siguranța viitorului său.

Eu, deci, ca completare de organizare țin de necondiționat, ca teritoriile protopopiatelor să fie reduse, și să se limiteze numărul maximal de 20 de comune bisericești pentru un protopopiat.

În dieceza Aradului, în această privință a început un curent sănătos; conducerea diecezei s'a pus pe un punct mai înalt de vedere, și a pus în lucrare o nouă arondare — și reducerea teritoriilor — a protopopiatelor, și se poate aștepta, că în scurt timp se va cefteui, iar cu aceasta dieceza Aradului introduce în administrare o reformă de mare valoare.

Când ne uităm în arhidieceză, vedem protopopiate ca Agnita cu 34, Alba-Iulia cu 40, Brașov cu 25, Cetatea de Peatră cu 33, Clujul cu 34, Dejul cu 29, Deva cu 34, Făgărașul cu 38, Geoagiul cu 37, Hateg 37, Lupșa 29, Mediaș 34, Orăștie 28, Sighișoara cu 31, Treiseamne cu 29, Turda cu 31, Zărandul cu 51 comune bisericești; în dieceza Caransebeșului două protopopiate au sub 20 de comune, unul 24, iar celelalte încep dela 30 în sus și sfârșesc cu 58. Așa nu se poate administra cu promptitudine nici biserica nici școala.

Experiența a dovedit, că în protopopiate mai mari de 20 de comune, când se alege protopop nou, om tânăr încă, în puterea fizică deplină, la început conducerea tractului mai merge, când însă protopopul începe a îmbătrâni, frânt de multele strapații, atunci suferă nespuse de mult și biserica și școala. Dar trebuie luat în considerare, că protopopul e și paroh, și că și în parohia lui trebuie serviciul provăzut. Protopopul are venitele parohiei, apoi mai primește și congrua, iar dacă mai primește și venitele de protopop dela 15—20 de comune bisericești, de sigur vor fi totdeauna reflectanți la acest post.

Referitor la numărul deputaților sinodali eu euget, că ar fi destul 45, și adecă 15 preoți și 30 mireni.

În biserica gr. or. română prin uz se introduce instituțiunea de vicar episcopesc, deci în lege să

peu pe câte un „civil” mai îndrăznet, care se vâra cu deasila în ceata noastră, a cioroilor... (Cât pe-acî să zic: a eroilor...) Inchipuie-ți, nici măcar o singură halbă de bere, pe toată calea! Și-am sosit aci numai dimineața la 10. Nu te mira deci de hotărârea mea, de-a mă recompensa acum la oprire, pentru pierderea suferită. La noapte însă o iau mai departe, căci mai o zi în Budapesta, m'ar duce la catastrofa financiară...

Cea mai mare parte a zilei o petrecui în plimbare, luai prânzul la orele 2. Am văzut tot ce se poate vedea în Pesta: pe Holzer — pe Mauthner — Kertész Todor — Keleti F. — Dörge — Török szerecsseje örök — Parlamentul — Állatkertul... apoi Bodó, Spolarits, Jägerhorn, Newyork, Emke, Medikus, Deák, Fr...

Trebuie să știți dealtfel, că pe aci e frig cum se cade. Încă de pe la Szolnok încoace încep să-mi nară rău după vesta captușită, ce mi-a rămas acasă. Mai ales un vânt spurcat, acompaniat de niște mici fulgi de zăăăă, m'a pus pe gânduri.

Vreme înorată — pe stradă numai femei morale... Trebuie s'o cred asta fiindcă nu s'a uitat la mine una singură...

Pânea e admirabilă. Mai mult mălai decât pâne. Se romanizează Budapesta... O bucată de pâne ajunge dealtfel pe două zile. Cu siguranță însă nu știu. N'a trecut încă ziua a doua. De apăsă la stomac, însă cu siguranță țin, că te apasă și a — treia zi. Lumea de aici înjură. Știri din campanie puține. Se vorbește cu

multă seriozitate că ai noștri au ocupat Petrogradul. Mai multe poate din Cașovia.

Tu să nu-mi scrii nimic, până nu-ți voi da permisiune. Încă nu știu ce desvoltare vor lua lucrurile... Fetelor: să le spui, că am fost supărat pentrucă nu m'au însoțit până la gară... Tu, care mi-ai văzut nutra la plecare, desigur le vei fi spus-o, și fără de autorizație din partea mea...
Etc., etc., etc.,
Ch. Ches.

Cașovia, Vineri seara.

Aci o fotografie a palatului, unde mi-am odihnit osămintele, azi, după noaptea infamă, ce am petrecut pe tren. Am sosit aci dimineața la 5. De seară la șase plec mai departe, direct la Neu-Sandec unde mi-am lăsat compania. Durere, cîrculă trenul. Desiluzie peste desiluzie. În felul acesta peste trei zile — am sosit...

Pe aci mi-a mers destul de rău. E mare controla militară, iar eu sunt atât de mizerabil îmbrăcat... De prezent — amiază — fac curte viandierei din „Katonai váróterem” și încep a simți plăcerea senzațiilor prime — de scărpinare.

E frig.

Servus.

Ch. Ches.

Neu-Sandec, Vineri 5/III.

Ți-am scris ieri din Cașovia, dar aflând că scrisorile sosesc de pe acolo abia la săptămână, îți mai scriu odată impresiile de pe cale. Am durmit aproape toată ziua și — m'am spălat!! Trebuie să știți că eram colosal de obosit. Călă-

torind dela Pesta toată noaptea, am fost atât de mulți, încât numai cu chiu cu vai îmi găsiu un locșor de șezut. Mi se spunea, ce-i drept, că nu prea am ce căuta la Neu-Sandec, dar nu voiam să-mi meargă în pagubă biletul... și astfel, seara la 7 m'am întrenat (per analogiam: îmbrăcat). La Eperies luai un „sekel-gulaș” — e grea viața! — și mă îndrăgostii de copila birtașului, care-mi aducea cu mânuța proprie halbele. Păcat, că trenul a stat numai un ceas. N'am putut să cuceresc... mai mult decât o strângere de mână caldă, o privire melancolică, și un „să-mi scrii...”

Ba bine că nu!

Mulțumit cu impresiile — nu însă și cu vagonul, despăcat la mijloc — hotărâii să le continui prin somn. Și, fără să mă doară capul de Carpați, ca unul ce și-a isprăvit bine daraverile, — n'am visat nimic până la Nowy-Sacz. Așa-i zice, pe polski, Neu-Sandecului.

Aci am sosit dimineața pe la opt. Se întelege, întâiul lucru mi-a fost să cascade gura prin oraș. E rău, frate, e rău. Viață liniștită, ca în zilele de pace. Nici o mișcare nervoasă; aspectul orașului nu se deosebește de fel, de cel a-l Clujului, bunăoară. M-am pus pe gânduri și pe căutarea unei comande militare. La „Expozitur der 4. A. E.” aflai — spre marea mea durere — că „Anstaltul” meu *nyiema nici!* Pe românește: ca'n palmă!! Nu te mira deci, că în momentul de față — tocmai la ameză — țin pe la a treia halbă.

se precizeze și poziția, datorințele și agendele lui, cari ar cam fi: substituirea episcopului în absența acestuia în conducerea administrativă a diecezei, exmisiuni în reprezentarea episcopului la vizitațiuni canonice, referada cauzelor de importanță superioară, controlul oficiilor protopopești, inspecționarea oficiilor și instituțiilor culturale ale diecezei și conducerea examenelor, în numele episcopului, întreprindere la guvern și la oficiile publice mai înalte.

Ca obiect de reformă administrativă ar fi și aceea, că la comunele bisericesti se administrează fonduri și fundațiuni donate de credincioși spre anumite scopuri religioase sau culturale, cari fonduri și fundațiuni nu formează proprietatea comunelor bisericesti, ci sunt numai administrate de ele. Eu nu cred, că în tot locul venitele acestor fonduri și fundațiuni se întrebuințează spre scopurile designate de fondatori; iar această împrejurare influențează în mod nefavorabil simțul de jertfă al credincioșilor față de biserică și instituțiile ei culturale. Aceste fonduri și fundațiuni ar trebui luate dela comunele bisericesti și date spre administrare la cassa consistorială, iar venitele anuale să se extradeze comunelor bisericesti cu severul control, ca să fie întrebuințate spre scopurile designate de fondatori. Numai așa se poate desvolta simțul de jertfă al credincioșilor față de biserică, dacă se știe în public, că fondurile și fundațiunile sunt asigurate și dacă administrarea e severă și corectă. Biserica gr. or. română ar trebui să pună mare pond pe aceasta, dacă vrea să ajungă la fonduri și fundațiuni.

Ca completare de bună administrație eu țin de bine, ca în fiecare comună bisericască — mică ori mare — epitropia să conste din doi epitropi și din conducătorul oficiului parohial, deci administrarea s'o poarte trei persoane, iar prezidentul comitetului parohial să aibe dreptul de supraveghiere și control. Unde conducătorul oficiului său un delegat pentru control; comitetul parohial, acolo comitetul parohial designează din simțul său un delegat pentru controlă; comitetul parohial reprezintă comuna bisericască prin prezidentul său, deci trebuie în tot momentul să știe cum se administrează averea bisericești; singură revizuirea socoților la finea anului s'a dovedit de un control nesuficient.

Când s'a făcut statutul organic la dieceza s'a aplicat un principiu sănătos și dovedit de bun: episcopul ca șeful diecezei și al consistorului trebuie în tot momentul să aibă cunoștință despre starea și administrarea averilor diecezei, fără știerea lui nu se poate face nimic. În comuna bisericască administrația (epitropia) averii comunei bisericesti s'a prea separat de conducerea administrativă a bisericești. Comitetul parohial ca administratorul și conducătorul comunei bisericesti trebuie prin prezidentul său, delegatul său, totdeauna să aibă cunoștință despre starea și administrarea averii bisericești și sub decursul anului. Cu cât e mai mare controlul, cu atât mai bine e pentru averea bisericești.

Organizația mai completă va înlătura multe rele.

Un deputat sinodal.

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna Imbuz, comitatul Cojocnei, (Cluj), pe câmpul de luptă.

Iuliu Mureșian, sergent
Dr. Emil Mureșian, sublocotenent
Aurel Mureșian, sapeur-stegar și
Augustin Mureșian, voluntar, 4 frați
Vasilie Divrician, 2 copii și
Gavrila Divrician, frați
Vasilica Gurzeu a Siei, 5 copii
Alexandru Gurzeu și
Ioan Gurzeu a lui Simon, 3 copii, 2 frați
10 Vasilica Mureșian, 5 copii
Teodor Rotar, 2 copii
Ioan Rotar a Nechitei
Nechita Liscan, 3 copii
Gavrila Bogățian, 3 copii
Ioan Fuja, a lui Grigorie, 2 copii și

Maxim Fuja, 2 frați
Ioan Fuja a lui Maftieiu, 5 copii
Ioan Pop Italian, 5 copii, trecut de 42 ani
Ioan Pașian și
20 Simion Pașian, 2 frați
Vasilie Popuța
Vasilie Mureșian
Vasilie Sântionean a lui Ioan
Vasilie Bogățian
Vasilie Fuja a lui Andreiu 1 copil
Simion Rotar și
Florea Rotar, 2 frați
Alexandru Bucșia
Ianaș Himpa, 3 copii
30 Constantin Incutartean

Tren spre Cașovia a plecat de mult... Am căpătat bilet pentru deseară.

Interesant așa: ziua prin oraș, noaptea pe drumuri. De mai călătorește o săptămână, mă deprind atât de mult cu acest fel de viață, încât pot să crut, în pace, chiria...

Parazitele... Incolo, iarna din Carpați e simpatică, sau, dacă-ți mai place: splendidă... Zăpadă multă, ninge neconcentrat, dar nu de nesupportat. Tricoul însă am aflat de bine a-l scoate de pe spate și a-l pune în spate. Nici că-mi pasă de lumea asta, numai stomacul să fie în rând. Din păcate, în o anumită privință nu e tocmai așa...
Servus Ch. Ches.

Postala o dau numai în Cașovia. Nr. Feldpost-ului s'o fi schimbat și el, cu lumea asta... Prin urmare nu scrie nimic — deocamdată!

Cașovia, Sâmbătă 6/III c.

Continuu:

Plecasem aseară la 8 din Neu-Sandec. Ur-mătoarele surprinderi:

Casierul, — un neamț complexant — văzându-mi panta de pe brat, îmi oferă un bilet de cl. II. Ce bucurie pe capul meu! O să pot dormi în sfârșit boarește...

Mi-a cam tulburat însă bucuria — ce-i drept numai pe o clipă — apariția în gară a unui căpitan de husari, care ne vizitase legitimațiile. M-a certat — se înțelege, în mod prietenesc — pentru călătoriile astea așa numai „de-a fetea”, când

datorința mea era să mă prezint încă în Cașovia la așa numita „Sammelstelle”. (Parcă eu n'aveam altele de lucru!) Apoi m-a salutat cordial. Mi-a zis „servus”. Rămăsei singur în compartiment.

A doua surpriză: compartimentul nu se putea încălzi. N'aveam încotro, trebuia să tot sar într'un picior, nu cumva să înghet. În sfârșit oboseala mă dobori la pământ, și dela 3 în colo trasei un pui de somn, știi colea, până la Orlo. Aci căpătarăm o nouă locomotivă, cu dragoste și căldură în ea (nu ca Z...). Pe la Eperjes năvăliră în cupele niște „vighetii”, cari tot despre „omega” tronecneau, și nu țineau seama că eu eram cu somnul abia pe la „Sammelstelle”. Locotenentul din serviciu bolborosea ceva, ce îmi părea a: „Tit. Feldwebel — also kann auch als Officier aspirant betrachten werden”. Se gândea probabil: asta poate călători și singur... Îmi serise deci porunca: „hat nach Satoralja-ujhely abzugehn”. Așadar deseară la 6 plec la Satoralja, de unde voi primi porunca pentru mai departe.

Azi mă simt mai bine. M'am spălat la fântână!! Poate de aceea.

E frig și ninge într'una. Parcă mi-e dor de casă”.

Ch. Ches.

S-Ujhely, Sâmbătă 13/III orele 5 la gară.

...Sofort cum am sosit, m'am dus la „Sammelstelle”, într'o casarmă. Aci, fără vorbă multă, m'au trântit pe o saltea, plină... să zicem: numai

Maftieiu Rus
Teodor Cazan, 3 copii
Alexandru Cazan
Grigorie Cazan, 3 copii și
Condrate Cazan, 5 copii, 4 frați
Grigorie Gurzeu și
Vasilica Gurzeu, 2 copii, 2 frați
Teodor Gurzeu
Ioan Fuja, 2 copii și
40 Iosif Fuja, 2 frați
Alexandru Pop
Grigorie Imbuzan
Iosif Körösi
Ioan Crișan
Ioan Lescan a Vasilichi, 5 copii
Gavrila Gurzeu
Iosif Caluțiu
Maxim Rus
Ioan Rotar a lui Constantin
50 Ioan Rotar a Florei

DUȘI LA TRĂSURILE DELA POVARĂ.

Alexandru Gadalean
Ioan Sântionean a lui Grigorie
Iosif Divrician
Teodor Bucșia
Vasilie Imbuzan

Afară de aceștia vin sub asentare cei născuți în 1895 și 1896.

Comunicat prin: Auxentiu Mureșian, preot-protopop.

Chestia sinodului eparhial din Caransebes.

— Pentru confratele „Drapelul”. —

Intr'un comunicat al nostru din numărul de Paști am anunțat, că sinoadele eparhiale ale diecezelor române ort. din Sibiu, Arad și Caransebes au fost convocate la sedință pe Dumineca Tomii, adică pe ziua de 29 Martie v. Tot în acel comunicat am zis, că alegerile pentru aceste sinoade în arhidieceza și dieceza Aradului s'au săvârșit în liniște și perfectă regulă. Am mai adaogat, că în dieceza Caransebesului Consistorul a fost de părere, că între împrejurările de față nu este potrivit a se dispune aceste alegeri, ci mandatele deputaților din periodul trecut au fost declarate ca fiind în vigoare și pentru sesiunea sinodală din acest an.

În fața acestui comunicat al nostru „Drapelul” din Lugoj în numărul său ultim susține, că mandatul deputaților sinodali în dieceza Caransebesului expiră tot așa la Dumineca Tomii,

de pae. Am sgrubrit așa, până dimineața, când mă așteptară următoarele peripeții:

Act I.

Apare „Tagskaporal”-ul și mă târește în o încăpere plină de coveți — îmi vâră capul în una din ele, ca la botezul pocăiților — repet, la poruncă, eu însumi acest gest, de mai multe ori, dupăce Măria Sa constată binevoitor, că săpunul e destul de gros pe mutră.

Act II.

O minimă odăiță: în ea toate clae-grămadă. Pe ușă o tăbliță: „Friesierzimmer”. Sbor înăuntru. Mă atacă doi inși. Unul mă ține legat de scaun, cellalt începe din nou săpunirea. Văd tot stele verzi...

Un briciu scelipește fioros pe dinaintea nasului. Simt, peste cap, sbârâind o mașină. Aeroplan??? Nu se poate, prea sunt infernale senzațiile. Cad în genunchi și mă rog cu mâinile împreunate, nu cumva să-mi arate oglinda...

Act III.

Altă cameră. Pe ușă e scris ...Nimic nu e scris! Adecă două nimicuri... Mă iau de groază, de ce-o să urmeze. Mi s'ar fi făcut măciucă și ultimul fir de păr în cap, dacă mi-ar fi rămas! Cu cea din urmă sfortare mă smulg din mâinile tiranului meu, și fug și fug, până mă ciocnesc de cel dintâi ofițer! Îi spun cine sunt, și ce am pățit. Răs cu poftă! (Ce alta ar ști face un „lait-

ca și în celelalte dieceze și spune, că nimeni nu le-a declarat ca „fiind în vigoare” și pe mai departe. Mai adaugă confratele dela Lugoj, că „sinodul eparhiei Caransebeșului nu s'a convocat pe termenul statutar de Dumineca Tomii, pentru că nu s'au putut face alegerile noi, fiind astăzi pe o mare parte a diecezei oprite orice întruniri ori comunicări”.

Știm, că „Drapelul” din Lugoj e în situațiunea de a cunoaște exact intențiunile și orientările guvernământului diecezei Caransebeșului și astfel trebuie să primim rectificările sale ca oficioase. Vor fi cu toate acestea mulți credincioși ai diecezei Caransebeșului, cari nu vor putea să înțeleagă, cum ar putea să rămână acea dieceză fără reprezentanța sa legală, care este sinodul eparhial? „Drapelul” poate să fie foarte bine informat asupra circumstanțelor diecezei Caransebeșene, dar tocmai pentru acest motiv trebuia să ne explice în chip mai convingător, de ce nu s'ar fi putut face alegerile sinodale acolo, când bine știm, că guvernul printr'un ordin special al său a asigurat posibilitatea acestor alegeri și de ce nu s'ar putea întruni sinodul din Caransebeș, când pe același teritoriu în cursul războiului s'au putut întruni congregațiunile comitatense la Lugoj, Timișoara și Becicherec cu un număr de reprezentanți mult mai mare, decât numărul deputaților sinodali? Ori mersul normal al comitatelor nu-l conturba războiul, ci el poate conturba numai mersul normal al administrației noastre bisericești?

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biurul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

8 Aprilie.

Budapesta. — Luptele viguroase, ce se dau în sectorul Beschizilor orientali și-au atins culmea în lupta ce s'a dat în serbătorile Paștilor. Atacurile neîntrerupte ale Rușilor, mai cu seamă de ambele părți ale văii Labort, unde dușmanul a trimis în luptă toate forțele sale eliberate dela Przemysl, le-am respins în zilele aceste, pricinuindu-i dușmanului pierderi simțitoare. Contraatacurile Germanilor și a trupelor noastre, pe înălțimile ce se ridică spre apus și ost de vale, au avut ca rezultat, că am ocupat mai multe poziții rusești puternice.

Deși luptele pe acest front încă nu s'au terminat, succesul luptei dela Paști, în care am

nant”) Mă mângâie cu: „așa se face desinfecțarea” și mă însoțește până la o cancelarie.

Act IV.

În care vinovații își primesc răsplata... M'am îndestulat, ca stante pede... să-mi pun în aplicare știința fotbalistică. Dar ce folos, că părul tot nu-l pot culege de pe jos, și murdăria odată spălată, n'o mai poți spăla de pe mutră până-i lumea!...

Gata cu actele. Am căpătat poruncă să plec deseară la Fenyvesvölgy. Imi pare bine, că mă duc în un loc atât de cunoscut.

Acu numai observ, că ilustratele ce voiam să trimit fetelor încă din Neu-Sandec, sunt tot în buzunar. Imi pare rău mai ales de strofele pentru R..a. Dar mărcile austriace nu sunt bune aci. Fii deci atât de „șarmant” și informează-le tu despre bunele mele intenții.

Imi astâmpăr năcazul în restaurantul de cl. III cu obișnuitele halbe. O femeie se miră de tinerețele mele și mă întreabă ce sunt în civil. „Șuster” — zic eu. Ce naiba să-i fi spus?... Și mă întorc spre o vecină, poloneză din Stanislau, tocmai acu sosise. (Le era frică nespuse de grozava luptă, ce se desvoaltă în jur). Variată societate! — poți să-mi crezi.

Proximele rânduri vor fi probabil din „Anstalt”. Să sosesc cu noroc.

Ch. Ches.

(De atunci până azi, — 22 Martie — nici o știre. O să continuu, îndată ce voi mai primi. — S. C. D.)

capturat cam la 10.000 prizonieri nerăniți și o mare cantitate de material de războiu, e incontestabil.

Spre ost dela valea Labort, în unele sectoare ale Carpaților păduroși s'au dat lupte vehemente. În Galiția orientală în unele puncte se dau lupte de artilerie.

În Polonia rusească și în Galiția occidentală stăpânește liniște relativă.

Berlin. — Dela cartierul principal german se comunică:

Pe câmpul de războiu occidental: Între Meuse și Mosel luptele continuă.

Pe câmpia Veuvre, spre ost și sud-ost dela Verdun au eșuat toate atacurile Francezilor. De pe înălțimile Combres am alungat prin contraatac dușmanul, care a pătruns în unele puncte până la tranșeele noastre cele mai din frunte.

Spre nord dela St. Michel, am respins îndărăt în pădurea Schuse batalioanele avansate din aceasta pădure împotriva pozițiilor noastre, pricinuindu-le mari pierderi.

În pădurea Ailly se dau iarăși lupte desperate din apropiere.

Lângă pădurea ce se găsește spre apus dela Apremont trupele noastre au pătruns în pădure respingând dușmanul care atacase zadarnic.

Cele 4 atacuri îndreptate împotriva pozițiilor noastre spre nord dela Flirey, precum și cele 2 atacuri executate noaptea împotriva noastră spre apus dela Bois de Pretre, s'au prăbușit în focul nostru având dușmanul pierderi foarte simțitoare. În Bois de Pretre au eșuat două atacuri de noapte ale dușmanului. Pierderile suferite de Francezi pe întreg frontul au fost iarăși extraordinar de mari, fără ca să fi obținut un succes oricât de mic.

În regiunea Nethel am constrâns să coboare un aeroplan dușman care pornise dela Paris. Pilotul aparatului a spus că despre pierderile suferite de Francezi în Champagne la Paris încă n'a străbătut nimic în publicitate.

Pe Hartmannweilkerkopf luptele continuă.

Pe câmpul de războiu oriental: n'a avut loc nici un eveniment. Vreme rea. În ținutul graniței rusești s'au stricat toate drumurile.

Constantinopol. — Cartierul principal german dă următorul comunicat: O escadră dușmană a dat ieri cam la vre-o 20 de împușcături asupra debarcaderului numit Dragotina, de lângă Enos. O parte a escadreii a încercat să debarce la țarm soldați pe două bărci, dar garnizoana de apărare slabă s'a dovedit de suficientă pentru a-l respinge pe dușman. Escadra dușmană mai dând după acest nesucces câteva împușcături asupra câtorva edificii, s'a retras fără ca să pricinuiască vre-o pagubă.

De pe celelalte câmpuri de bătaie nu se semnalează nimic nou.

Berlin. — Amiralitatea germană a dat următorul comunicat: Submarinul „U. 29” nu s'a întors până acum din cursa sa din urmă. După știrea amiralității engleze datată din 26 Martie submarinul s'a scufundat cu întreg echipajul, și astfel submarinul trebuie să-l privim ca pierdut.

Rușii se pregătesc să debarce trupe în Turcia.

Roma. — „Giornale d'Italia” primește din Sofia știri, că Rușii ar fi concentrat la Odessa un corp de expedițiune de 50 mii de oameni pregătiți și complect armați. În port așteaptă 170 de paqueboturi pentru a-i îmbarca și transporta pe teritoriul turcesc. Flota otomană, în cap cu „Göben” și „Breslau” încrușișează în Marea-Neagră, pentru a împiedeca încercările de debarcare. (A. T. I.)

Generalii Pau (francez) și Paget (englez) la Roma.

Roma. — Mercuri a sosit aci generalul francez Pau, care a avut o misiune la Petrograd. Generalul Pau a declarat, într'un interview acordat la Salonic: „Sunt entuziasmat de efortul militar al Rusiei, a cărei minunată putere o vom aprecia în curând. Convingerea mea în victoria finală s'a întărit și mai mult”.

În același timp a sosit aci generalul englez Paget, care a avut o misiune în Balcani din partea guvernului său.

Politica neutrală a Greciei.

Atena. — Guvernul a supus semnăturii regale un decret pentru suprimarea guvernămintelor generale din Macedonia, Epir, insulele egeice, Creta și Samos. Noile teritorii vor fi împărțite în 13 prefecturi adăugându-se la cele 16 prefecturi cari existau în vechea Grece.

Guvernul a făcut să apară un comunicat oficial asupra politicii externe a Greciei și care zice: Guvernul atribuind mare însemnătate liniștii opiniei publice în ce privește gestiunea cuvenită a afacerilor externe, simte trebuința imperioasă de a desmînți aserțiunile după cari Grecia, neșind din neutralitate, a pierdut privilegiul de a realiza aspirațiunile naționale. Deosebirea de vederi între guvern și cabinetul precedent se raportă la prețuirea gravității primejdiilor ce amenință integritatea țării și cari sunt legate de o acțiune imediată. Guvernul lucrează spre a înlătura aceste primejdii. (Agenția greacă)

Ziarul „Tribuna” despre atitudinea Bulgariei.

Roma. — Ziarul „Tribuna” crede, că refacerea ministerului bulgar are de scop concentrarea și unificarea forțelor de cari dispune Bulgaria și că aceeașă măsură a fost dictată de delicateta și gravitatea momentului; de altfel atitudinea Bulgariei este închinată către o loială și riguroasă neutralitate, afară numai dacă nu vor surveni noi elemente.. (A. T. I.)

Luptele de pe frontul oriental. — Comunicat rusec.

Petrograd. — Comunicat oficial. — Ofensiva noastră la vest de Niemenul mijlociu s'a lovit de contra atacuri inimice. Luptele continuă. Pe malul drept al Narevului și pe stânga Nistulei n'a avut loc nici o schimbare esențială. Pe frontul Bartfeld-Ujoc continuăm să progresăm cu succes, deși inimicul a primit întăriri.

În direcția Muncaciu, Stry și Hust Dolina Germanii au atacat din nou pozițiunile noastre, dar fără succes.

În jurul constituției cabinetului național.

Sofia. — Ziarul guvernamental bulgar „Utro” anunță că în întrevederea avută cu conducătorii opozițiunii, d. Radoslavoff a declarat categoric, că atât dsa cât și regele Ferdinand sunt de părere să se constituiască un cabinet național.

Inregistrând această declarațiune a primului ministru, ziarul „Utro” arată că desele întrevederi dintre d. Radoslavoff și conducătorii opozițiunii au o semnificațiune importantă, cercurile politice având convingerea că se tratează constituirea cabinetului național.

Concesii făcute Japoniei.

Viena. — Korr. Bur. comunică:

Londra: „Times” află din Peking, că o conferință ținută la 27 Martie n. a ajuns la următorul acord:

Se dă Japoniei dreptul de a alege în Mancuria meridională teritoriul pentru industriile sale miniere și să exploateze minele fără prejudețiu pentru concesiunile acordate deja altor națiuni.

Privilegiul echivalează cu un monopol acordat Japoniei.

Ministrul Japoniei și-a rezervat dreptul de a discuta în altă parte dacă Mongolia e cuprinsă în acest privilegiu.

Negociațiunile continuă pe ton amical. Chestiile socotite însă de China că ar fi atins suveranitatea ei națională mai sunt încă în suspensiune.

Sosirea de trupe japoneze provoacă nemulțumiri.

Bombardarea Belgradului.

București. — Din Turnu-Severin se anunță că cu prilejul bombardării Belgradului număratoarele șrapnelor au căzut în strada Mihail Vodă și în strada Balcanului, stricând mai multe edificii și omorând mai mulți oameni. O bombă a căzut în cafeneaua „Frumoasa Catalina” omorând 3 oameni. Bomba aceasta a fost împușcată din tunurile monitorului, care luase și el parte la bombardare. Monitorul a rămas neatins și după ce a dat număratoarele împușcături asupra capitalei sârbești s'a retras, fără ca să fie atins de gloanțele tunurilor sârbești, cari deschisera focul asupra lui.

Franța dă împrumut Serbiei, Muntenegrului și Belgiei.

Milano. — „Corriere della Sera” anunță din Paris: Senatul francez a votat fără discuție proiectul votat de cameră, în baza căruia Franța va da Serbiei, Muntenegrului și Belgiei un împrumut de 1350 milioane franci. Din aceasta sumă cea mai mare parte o va căpăta Belgia.

Ameliorarea situației prizonierilor din Serbia.

Bologna. — „Resto del Carlino” publică un raport dela corespondentul său din Niș, despre stările din Serbia. Corespondentul numitului ziar vorbește despre ravagiile epidemiilor în populația și armata Serbiei. În orașe stările s'au mai ameliorat și în Niș se pare că a reușit a înăbuși epidemia de tifos. S'a ameliorat și situația prizonierilor în Serbia. În Serbia aproape toți prizonierii sunt internați în cazarmă și se bucură de un tratament destul de cinstit. Alimentarea lor e relativ bună și sodayii, mai cu seamă ofițerii își primesc solda regulat. Cu România s'a încheiat o înțelegere cu scopul, ca prin mijlocirea „Crucei Roșii” prizonierii din Serbia să poată corespunde cu familiile lor. Afară de aceasta să se dea posibilitatea ca acestor prizonieri să li se poată trimite bani și alte lucruri de cari au lipsă.

Contingentele mai bătrâne au fost în Serbia toate chemate sub arme. Toți cetățenii sârbi cari au fost soldați, până la etatea de 60 ani au fost mobilizați. După statistica oficială peste 25 mii Sârbi au murit, iar numărul răniților trece peste 60 mii. Din Serbia nouă au fost înrolați în armata sârbească peste 10 mii monamețani.

Clocniri la granița sârbo-bulgară.

Din Niș se comunică cu data de Duminecă, prima zi de Paști, următoarele:

Astăzi noapte pe la orele 2 o bandă foarte numeroasă de comitagii, în uniforme bulgare, a atacat pe neașteptate postul grănicerilor noștri dela Valandovo. Grănicerii cari au supraviețuit au fost respinși și au trebuit să se retragă. Bulgarii au ocupat toate înălțimile de pe malul stâng al fluviului Vardar; lupta continuă. Numărul morților și al răniților e destul de ridicat în ambele părți. Se zice că Bulgarii au luat două tunuri Sârabilor.

Răniții sârbi cari au sosit la gara Strumița povestesc că Bulgarii manevrează și luptă sub ordinele ofițerilor și că banda lor se compune din peste un regiment. Mulți sunt de părere că nu e vorba de comitagii, ci de soldați bulgari.

Posturile de grăniceri din împrejurimi au alergat spre a da ajutor. Amănuntele vor fi comunicate de îndată ce vor sosi aici.

Comunicațiunile telegrafice și telefonice cu Ghevgheli și Salonic au fost întrerupte.

„Tribuna” din Roma comentând incidentul dela granița sârbo-bulgară, zice că după toate probabilitățile guvernul bulgar n'a avut nici un

amestec și deci nici o răspundere directă în ciocnirile de pe Vardar. Ziarul crede că *acest incident nu va avea nici o înrăurire asupra raporturilor diplomatice sârbo-bulgare.*

Ministrul Bulgariei la Roma fiind intervievat de același ziar, a declarat că nu cunoaște încă amănuntele acestui incident, dar *nu trebuie să i se dea o importanță exagerată.* Incidentul are un caracter local. Date fiind *bunele raporturi* cari există între cele două guverne el va putea fi aplanat în curând.

Ministrul Serbiei la Roma a declarat că *cu greu s'ar putea admite că incidentul a fost pus la cale de guvernul din Sofia.* E vorba de o ispravă a unor comitagii bulgari, reînțorși de curând din străinătate.

Ofensiva rusească în Carpați.

Cartierul pressei. — Pe întreg frontul din Carpații occidentali s'au dat azi lupte puternice. Cu toate pierderile enorme, ce le-au suferit mai în urmă, Rușii atacă din nou. Deasupra Bartiei, în împrejurimea dela Zboro se dau violente lupte între artileria, la cari seara și noaptea se adaugă atacurile cu baioneta ale infanteriei. Rușii au primit iarăși ajutoare, pe cari le-au aruncat în foc. Toate silințele Rușilor au de scop să-și împingă trupele avansate spre Galția occidentală spre granițele vestice ale comitatului Sáros și astfel să li se deschidă posibilitatea de a ataca în coaste pozițiunile noastre din valea Macovitei. Am zădărnicit însă această încercare a lor. Artileria noastră împușcă cu focul ei trupele rusești ce se găsesse pe pământul Galției așa că și trupele rusești deasemenea întărite, ce atacă în semicerc spre Zboro au fost constrânse să se oprească. Și aceste trupe au suferit pierderi mari. În văle Zboro—Szelmeny și azi a răsunat șgomotul contraatacurilor.

E interesant, că comunicația s'a reluat cu Bártia, care nu se găsește departe de teatrul luptelor. În sâr-bătoriale Paștilor scâlzile dela Bártia au fost pline de doamne, cari își făceau preumblarea la bubutul tunurilor și duceau șoncă și pâne de s. Paști în pozițiunile artileriei ce se găseau spre nord dela localitate.

Atacul, care l'am evitat în valea Topola, precum și atacul rusec, care l'am oprit pe loc în văle Ondavei de mijloc au reînviat. Și aci, conducerea armatei rusești a trimis ajutoare proaspete. Luptele au ținut ziua și noaptea întreagă. Atacurile rusești s'au prăbușit în focul nostru și în unele puncte au apucat putere iarăși în urma atacurilor noastre.

În Zemplén de ambele părți ale Laborței, partea nordostică a văii dela Stropko, precum și spre est dela Horbok în regiunea Cirokabéla, atacăm când noi, când Rușii. Aci ne promovează scopurile greutățile mari ale terenului, intru cât fiind aci văle strâmte Rușii nu pot să-și valideze numărul covârșitor, de care dispun. Soldații germani și austro-ungari se luptă umăr la umăr să respingă atacurile rusești. Aceste văi formează linia, în care, în legătură cu marea luptă dela Limanova, trupele noastre, cari au eliberat în 28 Noemvrie Homonna de Ruși, ajungând trupele rusești cari se retrăgeau în fugă, la bănt. deși aceste primiseră ajutoare.

În sectorul ce se întinde deasupra Ufoe până în văle Zeplénului iarăși Rușii au fost cari au atacat și Mercuri, cu toate ca suferiseră mari pierderi. Intinderile în Galția ale muntelui Opolone și munții învecinați ce se ridică în direcția spre apus deasupra localității Révhely, ne dau o bună apărare.

Despre luptele din Carpați ce s'au început începând din 24 Ianuarie se poate constata că Rușii n'au renunțat la intențiunea lor de a înainta pe această linie. Când se dă pauză într-o parte a frontului, lupta continuă în cealaltă parte și liniștea ține numai până ce sosesc noui ajutoare. Luptelor din Carpați, Rușii — după declarațiile ofițerilor ruși, făcuți prizonieri — le atribuie un caracter deciziv.

Soartea crucișătorului auxiliar german „Prinz Eitel Friedrich”.

Berlin. — Despre soartea crucișătorului auxiliar german „Prinz Eitel Friedrich”, care se refugiase havarizat într-un port american din calea vaselor de războiu engleze, s'au răspândit știrile cele mai contrazicătoare.

După cum se anunță din Washington „Prinz Eitel Friedrich” n'a fugit din portul american Newport-News, ci comandantul vasului a cerut internarea, deoarece nu i-a sosit nici un ajutor, care să-i dea posibilitatea de a fugi din port. Crucişătorul german va fi internat în Norfolk.

Lupta între aeroplanelor franceze și germane.

Berlin. — Din Basel se telegrafiază: Marti înainte de amiază s'au ivit deasupra lui Mar-

kirch aviatori francezi. Nu peste mult s'au ivit și aeroplanelor germane și în văzduh s'a desfășurat o luptă foarte interesantă. Aviatorii germani încercaseră să-i prindă în cerc pe Francezi, ca astfel să-i silească a se cobori spre pământ. Aviatorii francezi au scăpat însă din situația aceasta periculoasă și s'au depărtat spre St. Die. Germanii i-au urmărit până la St. Die, unde au aruncat asupra orașului bombe, omorând 3 oameni.

Diferite.

— „Corriere della Sera” primește o telegramă din Lyon, care spune că Grey a sosit în Franța, ducându-se la cartierul principal englez. De aci ministrul englez s'a dus la Paris.

— Conte Stefan Tisza a plecat din Budapesta azi noapte la Viena.

— Ministrul de interne ungar Sándor János a fost alaltăieri la Viena, unde a avut conferințe în chestii cari aparțin rezortului său. Ieri dimineață ministrul Sándor s'a întors la Budapesta.

— Guvernul chinez a acceptat 26 din pretențiunile Japoniei. În Peking a fost suspendată starea de asediu.

— Armata expediționară franceză, compusă din 25.000 oameni și care e destinată pentru atacarea Dardanelor pe uscat, a sosit la Alexandria, unde va aștepta vremea favorabilă, pentru ca să plece spre Dardanele.

— După cum se anunță din Roma, regele Italiei rechemându-l în serviciu pe generalul în disponibilitate Giuseppe Romi, l'a numit comandant al cetății din Venetia.

— Ziarul „Nouvelliste” anunță din Dunkerque că moștenitorul belgian a intrat ca soldat în regimentul belgian nr. 12.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 9 Aprilie 1915.

Paștile voinicilor noștri în campanie...

De pe câmpul de războiu din miazăzi primim o emoționantă scrisoare dela voinicii români ai regimentului 37. Străjeri ai hotarelor monarhiei, în sânta noapte a Invierii ei s'au improvizat și de străjeri ai Mântuitorului... Noaptea e adâncă și ropotul ploii nu încetează. Altedăi cadența acestui ropot copleşia spiritele și le făcea să dormiteze. De data asta însă voinicii stau treji cum stau lumânările șfeșnicelor din fața ușei împărătești, acolo departe în bisericuțele din sate.

Și cum se pierd în duioase contemplații, o preocupare le mișcă sufletele. Cum să serbeze ei sfintele Paști? Și-și aduc aminte cum la Paștile altor ani păcurarii munților cărora le este eschisă puțința de a se cobori în sate la biserică, serbează totuși sfintele Paști.

Intocmai ca acei păcurari voinicii se pun pe lucru:

Infig pari în pământ, întind apoi peste ei penevile, procovitele, — „biserică” este gata! Până să se desfacă zorile ei veghiază în această biserică treji ca flacăra lumânărilor. Pe când se începe slujba utreniei mari acolo în sate, o încep și ei aci, cu ramuri înmugurite ocolesc „biserică” cântând troparele obișnuite, apoi troparul Christos a înviat...

Și intocmai ca acei păcurari cari nu pot cobori în sat să ia bucatele de paști, ci sug sucu din florile pomilor, așa și voinicii noștri iau câte o floare și-i sug sucu „care-i curat ca și paștile”... Un sergent apoi a fost trimis să cumpere 5 ouă roșii, pe cari le-au consumat toți cei 24 de străjeri din acest loc...

Scriu voinicii noștri că ei și-au împlinit: „obiceiul nostru românesc de acasă...”

Viteji străjeri ai monarhiei și ai Mântuitorului din noaptea dinspre Duminecă, voi ați dat o pildă fără egal despre nemărginita dragoste a Românilor din campanie față de rosturile sfintei noastre biserică...

Voi cari ne scrieți sunteți:

Ion Crista (sergent, din Sinersig, com. Caraș-Severin, Gavrilă Duca (sergent, Hotar, Bihor), Ioan Condoros (inf., Fonău, Bihor), Vasile

Brinza (inf., Ciheu, Bihor), Ion Bursas (inf., Salește, Bihor), Alexandru Ilie (inf., Chișirid, Bihor), Ion Molnar (inf., Tăuț, Bihor), Petru Păina (inf., Sânniclașul-român, Bihor), Ion Balog (inf., Berechiu, Bihor), Traian Comloșan (inf., Beba, Torontal), Petru Burța (inf., Vărădia, Timiș).

PENTRU NUMĂRUL DE PASTI PE SEAMA RĂNIȚILOR am mai primit dela următorii:

Pr. Sf. Sa d. Dr. D. Radu, episcop Oradea-mare	cor. 30.—
Ion Albon, contabil Sebeșul săsesc	5.—
Ioan Bocica, econom Șoimus	1.—
Terentius Buhescu, inginer silvic Besztercebánya	5.—
Dimitrie Cornea, Budapesta	2.—
George Ivan, preot gr. cat. Boarta	1.—
Octavian Popa, preot Mezöszakál	1.—
Ion Duma, Sacal, colectat dela săteni	9.70
Reuniunea inv. gr. cat. din jurul Gherlei	10.—
Elvira Porumb, Tulca	4.—
Dr. D. Galdeu, Besztercebánya	3.—

Correspondență — din coajă de mesteacăn!
Intre corespondențele venite de sărbători dela soldații noștri este și una tăiată din o netedă coajă de mesteacăn. Correspondență în toată regula: subscrisă de voinicii regimentului 63 bistritean, vizată de comandamentul militar și de poșta. Alba față din dos este încrustată de tricolor românesc pe margine iar în mijloc sunt scrijelate un **Hristos a înviat** și versurile:

Neamului fericire și mult noroc

Urează soldații din linia de foc!

Vizarea poștei de tabără datează din 28 Martie.

† **Georgiu Muntean**, canonic prebendat al bisericii catedrale mitropolitane din Blaj, membru al exactoratului și al senatului școlar arhidiecezan, asesor la tribunalul matrimonial de a II-a instanță pentru arhidieceză etc. etc., după scurte suferințe a decedat Luni, în 5 Aprilie n., în al 75-lea an al vieții sale plină de muncă stăruitoare pusă în serviciul sf. biserici și al învățământului public și în al 42-lea an al fericitei sale căsătorii.

Inmormântarea defunctului a avut loc Mercuri, în 7 Aprilie n., în cimitirul comun din Blaj. Odihnească în pace.

La curtea de Argeș plecaseră M. S. regina Maria și A. S. R. principesa Elisabeta pentru ca să petreacă sărbătoarea Invierii lângă M. S. regina Elisabeta. Luni dimineața s'au înapoiat în București.

Monumentul fostului ministru Haret. Comitetul pentru ridicarea unui monument în memoria regretatului Spiru Haret, fost ministru al instrucțiunii publice în România, a strâns până acum, prin subscripțiune publică, o sumă de aproape 82,000 franci.

„Román nem tud magyar, menetszázad, menni”. „Magyarország” din Dumineca trecută publică un foileton din condeiul scriitorului *Tömörkény István*, în care zugrăvește un tablou *foarte fidel* despre câțiva soldați români. Nu îl putem da în traducere, căci nu se poate reda ungureasca stălcită ce o vorbește soldatul, dăm deci câteva pasagi din original, ca să se vadă cum se jăluie soldatul român, prin condeiul unui scriitor ungar:

— Egy testvér lent van Gránic, egy testvér Kataró, én megyünk Galiczia... (Un frate e dus la graniță, altul e în Cataro, eu merg în Galiczia...)

— De románnak nem jó, szerbnek jó, magyaroknak jó. (Pentru Român nu e bine, pentru Sârb e bine, pentru Ungur e bine).

La întrebarea, că de câți ani e, răspunde: — Én harmincnyolcz. De nem tud magyar. Nem itthon maradni. Magyar tud magyar, itthon maradni, híd őrizni, ocska ruha. Román nem tud magyar, román új ruha, menetszázad, menni”. (Eu sunt de 38 de ani. Dar nu știu ungurește. Nu sunt ținut acasă. Ungurul stie ungurește, el rămâne acasă, păzește poduri, e îmbrăcat în haine uzate. Românul nu stie ungurește, Românului i se dau haine noi, e împărțit la compania de mars, merge (pe câmpul de luptă).

Osândirea unei otrăvitoare. În baza verdictului curții cu jurați judecătoria din Arad a osândit azi la pușcărie pe viață pe soția lui Kis P. János, acuzată pentru otrăvire în două cazuri, iar pe soția lui Telföldi Mihály, a cărui bărbat și doi copii au fost otrăviți, la 8 ani pușcărie.

Succesul unei bursiere a societății noastre teatrale. Zilele trecute a avut loc în sala Ateului din București o producție a conservatorului de muzică. Relevând frumoasele prestațiuni ale elevilor și elevelor conservatorului cu acel prilej „Universul” scrie între altele:

„Ținem a releva cu o deosebită mențiune pe dra **Lelia Popovici** care s'a prezentat ca o foarte distinsă cântăceată. „Loreley” de Liszt a fost cântat foarte comunicativ, cu un remarcabil simț artistic”.

Ne bucurăm de frumosul succes obținut de dsoara **Lelia Popovici**, bursiera societății noastre teatrale, care precum se știe, este fiica regretatului profesor de muzică **Nichi Popovici**.

Pentru biserica română din Budapesta. Văduva fericitului **George Serb**, a depus în conformitate cu intențiunile repositului ei soț, la „Prima cassă de păstrare” din Budapesta 20 mii cor. pentru zidirea bisericii gr. or. române din Budapesta. (Drap.)

Un nou ser contra holerei. Se află din Paris că profesorul **Vincent** a anunțat la Academia de științe că a descoperit un serum de vaccinare care apără în mod eficace contra holerei.

Măsurile Rusiei contra legiunii poloneze. Se anunță din Viena: Corespondenții de războiu ai ziarelor anunță că comandantul armatei rusești care operează în Galicția de sud-est a publicat un ordin prin care impune soldaților și populației să trateze ca niște bande de tâlhari pe membrii legiunii poloneze deși aceștia sunt asermentați în armata noastră. Ordinul amenință de judecata curții marțiale pe oricine sprijină un legionar, amenință cu distrugerea satelor unde legionarii vor fi găzduiți.

Declarațiunile unui membru din consiliul imperiului rus. Se află din Petrograd: „Nowoje Wremja” spune că la Petrograd a avut loc un banchet al slavilor sub prezidenția generalului **Skuzarewski**. Un membru din consiliul imperiului a relevat necesitatea de a se cuceri Constantinopolul. Un alt orator a vorbit cu privire la formarea a trei uniuni: una anglo-germană sub conducerea Marii-Britanii; una franco-română având în frunte pe Franța și una slavă având în frunte pe Rusia. În discuțiunea asupra răniților de pe teatrul războiului austro-ungar, acest orator a contrazis părerea copilărească a persoanelor necunoscătoare că armata austro-ungară nu s'ar lupta bine. Un colonel din contră a declarat că este foarte greu a lupta cu armata austro-ungară. Numai marele număr de morți probează vitejia extraordinară a inamicului, trăgătorii austro-ungari sunt chiar mult mai buni decât cei germani. Soldații slavi, despre predarea cărora s'a scris și vorbit atâta, nu depun armele decât după ce au tras ultimul glont.

Inocularea trupelor românești. Medicii corpurilor de trupe și ai serviciilor din întreaga Românie au fost convocați la ministerul de războiu, unde d. general **Iliescu**, secretarul general al acestui departament le-a arătat că scopul acestei întruniri era de-a găsi mijloacele cele mai practice pentru a putea inocula trupele cu serurile antityfice, antiholerice și antivariolice. Ministerul, în urma avisului emis de către corpul medical, a luat dispoziția pentru ca trupele cari se află sub drapel să fie inoculate în cel mai scurt timp posibil. Ministerul s'a înțeles în același timp cu direcțiunea generală sanitară și cu institutul bacteriologic în privința furniturii serurilor necesare. Rezervistii, concediații și milițienii cari se află la vetrele lor, vor fi inoculați de către medici civili oficiali. Primăriile în comunele rurale, primăriile și circumscripțiile polițienesti în comunele urbane, sunt autorizate, în apelurile pe cari le vor adresa oamenilor mobilizați aflați la vetrele lor, să le facă cunoscut că în caz de neprezentare din partea lor, concediații, rezervistii și milițienii vor fi pedepsiți de unitățile trupelor din cari fac parte.

x **Pălării elegante, albituri, cravate, pardeziuri de gumă p. bărbați și femei, ciorapi, bațiște etc.** în cel mai mare asortiment și cu cele mai ieftine prețuri se vând în

prăvălia de modă pentru domni „Chic”, Arad bulev. **Andrássy nr. 15.**

Vis-à-vis de hotelul Panoniu.
(He 2892—10.)

Ultima oră.

AVIATORII AUSTRO-UNGARI BOMBARDEAZĂ SCUTARII.

Budapesta. — 4 avioane pancerate austro-ungare au aruncat bombe asupra Scutarilor. Aviatorii austro-ungari au aruncat 13 bombe asupra orașului, pricinuid stricăciuni edificului gării și fabricii de tutun.

LUPTELE ÎN CARPAȚI.

Budapesta. — Dela cartierul presei se anunță: La **Ducla**, Rușii au câștigat puțin teren. Frontul nostru se întinde acum dela **Konicna prin Zboro, Bányavölgy și Laborczerév** până la **Lupkow**. Dela **Baligrod** ne-am retras încet până la granița Ungariei.

Lupta mai vehementă se dă acum pentru înălțimile de lângă **Labort** unde luptăm împreună cu Germanii.

INUNDAȚIA LA CLADOVA.

București. — Din cauza creșterii apelor Dunărei, orașul **Cladova**, situat vis-à-vis de T-Severin, este în mare parte inundat și, — împreună cu satul **Costol**, — jur împrejur înconjurat de apă. Apele au ajuns la **Cladova** până în mijlocul târgului, în fața bisericii. Legătura cu satele învecinate se face prin bărci. Tot în acest mod se face și legătura cu cetatea **Fet-Islam** situată la vreo 600 metri mai sus de orașul **Cladova**.

Vapoarele „**Takova**” și „**Tiraspol**” aduc zilnic munițiuni dela **Prahova**, pentru garnizoana din **Cladova** și pentru sectorul **Cladova-Milanovac**.

Din cauza creșterii neconținute a Dunării se semnalează inundații și la **Gura Văci**, unde linia ferată este amenințată și în satele dealungul Dunărei. Rareori Dunărea a avut o cotă așa de mare ca anul acesta și anume la 4-IV 1895 plus 8.49 cm., iar la 26 August 1897 plus 8.66 cm.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Pavel Jurma, Sântândraș. Am primit 20 cor. în abonament până la 15 Mai a. c.

Marietta Dr. Anca, Capolnoc-Mănăștur. Am primit 16 cor. în abonament până la 10 Mai a. c.

Petru Ungur I. Grigor, Mielăsel. Am primit 2.40 cor. în abonament până la 15 Aprilie a. c.

Ștefan Toth, Timișoara. Am primit 9.40 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Alex. Vasiadi, Tâmașda. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Ioan Blidariu, Toplet. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Dr. T. C. L. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Maria Sânjoanu, Maier. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Alex. Băieșan, Poiana. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Adeodatu Coruțiu, Maier. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Septembrie a. c.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Librăria diecezană din Arad are depozit mare de ornate, prapori și recvizite bisericești (potlre, cruci, ripide, candelă, cădelnițe).

Cereți catalog.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911 — 1912			
Vin alb	—	—	—78 —64
Rizling	—	—	—80 —68
Roșu de Minș	—	—	1'60 1'20
Carbenet	—	—	1'40 —

Vinuri vechi și nou din anul 1914.			
Vin alb	—	—	—56 —48
Rizling	—	—	—58 —50
Șiller	—	—	—60 —

Rachuri.

Rachiu de treve	—	—	— 2 20
Rachiu de treve specialitate	—	—	— 2 60

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul se expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie. Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 947

Petru Benea
prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Heller, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrassy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.
(Ca 2270)

PENTRU CA SĂ CUMPĂRAȚI
„PIANURI”

nu trebuie să mergeți la BUDAPESTA, la
„TRISKA”

se pot cumpăra cu prețuri favorabile. In localitate introducerea pe timp de un an o face gratis. In provincă: expediază pianuri cu porto și pachetare gratis.

TRISKA J.
CLUJ (KOLOZSVÁR),
str. Bartha-Miklós nrul 14.

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pânură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

stabilimentul meu industrial de vopsitorie de pânuri și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — In cazuri de moarte hainele de pânură și de mătasă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparaază cu specialitate în croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic Szeged.

TELEFON: 994.

Prăvălie și stabiliment principal:
str. Laudon, nrul 9., colțul
pieței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON: 994.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

No 152

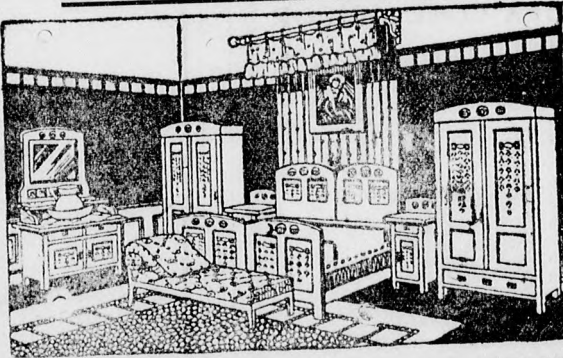
Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alul

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GAURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 461 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile VARȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.

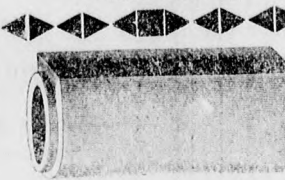
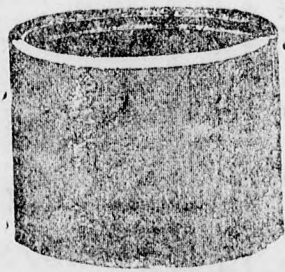

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de plane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

(Zi 2008)

FRĂȚII ZSIBRITA

Intreprindere pentru zidiri și fabrică pentru articli de ciment.

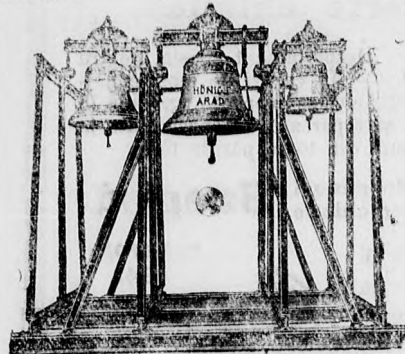
VERSECZ (Vârșet), Pancsovai-ut nrul 57.

Aducem la cunoștința On. publică că ținem permanent în depozit următoarele produse. — Vase de ciment pentru soluțiuni de peatră vânăță pentru vii, în mărime dela 200 până la 600 litri. Filtre de beton și țevi pentru canaluri dela un diametru de 10 până la 100 cm. vălaie pentru porci și vite etc. — Primim și executăm așezări de asphalt și beton, bazine de beton de fer în toate mărimile, iesle din beton de fier, stâlpi, trepte stabile și atârătoare din ciment sau fer lucrat artistic, canalizări, poduri și filtre precum și totfelul de lucrări în bransa de ciment și asphalt.

La cerere în persoană sau scris, stăm cu
:- plăcere la dispoziție cu oferte. :-

O nouă invențiune de clopote!

Clopotul rezonator brevetat
Ho 1632

este alcătuit așa că fortifică nu numai un sunet, ci și alt sunet armonie și astfel **asemenitor acordului** dă un sunet plin, puternic și sărbătoresc precum și adânc.

Echipamente p. clopote de fer
Staluri " " " "
Prospecte și preliminar de spese gratis.

Friederich Hönig
fabrică de clopote brevetată
Arad, str. Rákoczi nr. 11-28.

Cea mai bună apă de dinți premiată la mai multe expoziții internaționale cu cele mai mari distincții.

500 cor.
plătesc același care după întrebuintarea
apei de dinți **BARTILLAS**
—o sticlă 80 fil.— mai are durere
: de dinți sau miroasă gura. :

Ed. Bartilla-Winkler's Nachf.
: L. PLAN :
Wien, X. Goethegasse 7.

Se poate cumpăra în toate apotecile și drogheriile. Să se ceară pronunțat **Apă de dinți Bartilla**; pentru denunțările falsificațiilor plătesc onorar bun. În comunele în cari nu se poate căpăta această apă trimit franco 7 sticle pentru prețul 5 cor. 80 fil.

ATELIER DE CURELĂRIE, ȘELĂRIE ȘI COFERĂRIE
ORENDT G. & FEIRI W.
ODINIOARA SOCIETATEA CURELĂRII
Strada Cisnădiei 45. SIBIU, Heltauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit vânat, sport și voiaj, poclăzit și procovături, port-monee și bretele solide și alte articole de galanterie pe lângă prețurile cele mai moderate. **CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CUSUT ȘI LEGAT SKY** (vârzobi), permanent în depozit. Toate articolele din branșele numite și reparatură lor se execută prompt și ieftin. Liste de prețuri la cerere se trimit franco. (O-9)

Comandele prin poștă se eșef-tuesc prompt și conștientos.

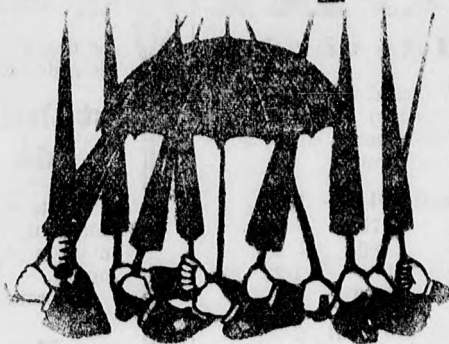

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC
ROMĂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”
SOCIETATE PE ACȚIUNI
ARAD, STR. ZRINYI NRUL 1/a.

Fîind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: **mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat olișeie**, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare totfelul de **opuri, reviste, fol, placate, registre, tipărituri pentru bănoi și societăți, precum și tipărituri advocaționale, învătări de logodnă, cununie și pentru petreceri**. Anunșuri funebreale se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

Tiparul tipografiei „Concordia” societate pe acții în Arad. — Editor-responsabil: LAURENTIU LUCA.

Unde

se pot cumpăra
cele mai bune și
mai elegante

PLOIERE?

Unde se pot afla noutățile cele mai moderne — **En-tout-cas** și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitate cea mai bună și cele mai moderne

albituri pentru bărbați

în executare recunoscută de cea mai bună.

Cămeși de modă albe și colorate; **GULERE** și **MANGETE** albe și colorate; **BATISTE** de buzunar; **BRATELE**; **CRAVATE** pentru gulere simple și duble; **CĂMEȘI** din păr de camilă; **CIORAPI** și alți articlii de modă p. bărbați în sortiment bogat și cu prețurile cele mai ieftine se pot cumpăra dela

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de paraplee și prăvălie de articlii de modă pentru bărbați

SIBIU (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit”.

NOUĂ
prăvălie
de obiecte
mecanice.

NOUĂ
prăvălie
de obiecte
mecanice.

Cu stimă aduc la cunoștința on. public din localitate și din provincie, că în

Timișoara-Cetate (Temesvár-Belv.) Losonezyi-tér 16, lângă biserica catedrală, am deschis

O excelentă prăvălie de obiecte mecanice

corespunzătoare tuturor cerințelor moderne. — Țin în depozit cele mai bune mașini de cusut, biciclete și fonografe; execut totfelul de lucrări în branșa mea, cu prețuri moderate și pe lângă garanță.

Cu deosebită stimă: **Schuster Gusztáv**, mecanic

fost conducător al atelierului mecanic a lui STAM. (Su 2211)

Premiat Expoziția internat. de modă, Paris 1911: Grand Prix și med. de aur
Expoziția univ. din Roma 1911: Grand premiu și medalia de aur

La

„Croitoria universală”

I. PETRAȘCU

SIBIU, Str. Cisnădiei 30

Telefon nr. 172.

: Croitorie civilă și militară :

Mare depozit de stofe engleze și indigene, precum și totfelul de articole militare. (1845-30).

